

SUOMALAINEN ASEVELVOLLISUUS - VARUSMIESLIITTO RY:N TAVOITEOHJELMA 2016

I ASEVELVOLLISUUS OSANA MAANPUOLUSTUSTA

Asevelvollisuus ei ole valmis

Yleisen asevelvollisuuden merkitys suomalaiselle maanpuolustukselle on kiistaton. Maanpuolustus nojaa vahvan puolustuksellisen pelotteen ylläpitämiseen. Asevelvollisuuden merkitys on tässä keskeinen. Suomen kaltaisessa pienen väkiluvun ja suuren pinta-alan maassa riittävän suuren sodan ajan vahvuuden voi käytännössä toteuttaa vain laajan reserviarmeijan turvin.

Yleinen asevelvollisuus on nykyisessä yhteiskunnallisessa, taloudellisessa ja turvallisuuspoliittisessa tilanteessa todennäköisesti paras – muttei ongelmaton – tapa järjestää maanpuolustus. Koska asevelvollisuus on turvallisuuden kannalta keskeinen, tulee sen ajankäytöstä pitää tiukasti huolta.

Varusmiespalveluksen ja reservin tulee kehittyä vastaamaan tehokkaasti yhteiskunnan ja toisaalta yleisen turvallisuustilanteen asettamia odotuksia ja tavoitteita. Asevelvollisuuden tavoitteena on tuottaa määrääjässä mahdollisimman iskukykyinen joukko reserviläisiä - ei tarjota ilmaista työvoimaa Puolustusvoimille.

Vain miehiä koskeva velvollisuus on itsessään tasa-arvo-ongelma. Lisäksi asevelvollisuus on taloudellisesti raskas järjestelmä, sillä maanpuolustuksen kustannukset eivät rajoitu pelkästään puolustusbudjettiin. Asevelvollisuus aiheuttaa sekä yksilölle että yhteiskunnalle mittavan taloudellisen taakan. Asevelvollisuuden kustannukset jakautuvat pääasiassa kolmannekselle väestöstä – asevelvollisuuden suorittaville ja suorittaneille, pääasiassa miespuoliselle väestölle.

Asevelvollisuuden suorittaminen kustantaa yksilölle ja kansantaloudelle puolesta vuodesta vuoteen menetettyä työ-, opiskelu- ja vapaa-aikaa. Luonteeltaan asevelvollisuus on vahvasti veronluonteinen työsuorite, joka kohdistuu vain osaan asevelvollisuusikäisistä. Muun muassa tästä syystä jokainen varusmiehenä käytetty päivä pitää pystyä perustelevaan koulutuksen kannalta.

Suomen on säilytettävä asevelvollisuus osana puolustuksellista kokonaisratkaisua, mutta kehitettävä sitä vastaamaan entistä paremmin yhteiskunnan, yleisen turvallisuuden ja yksilönvapauksien turvaamisen vaatimuksia. Erityinen huomio tulee kiinnittää asevelvollisuuden aiheuttamien kustannusten jakautumiseen asevelvollisuuden suorittaneiden ja muun väestön kesken.

Asevelvollisuus muuttuvassa turvallisuuspoliittisessa tilanteessa

Turvallisuuspoliittinen vastakkainasettelu on tehnyt paluun Eurooppaan. Viime vuosina mantereellamme on nähty suoraa sotilaallista voimankäyttöä sekä itsenäisten valtioiden rajojen siirtelyä. Voimapolitiikka ja etupiirijattelu ovat tehneet paluun. Eurooppaan kohdistuva sotilaallinen uhka on kasvanut.

Useat eurooppalaiset valtiot ovat ajaneet maanpuolustustaan alas ja keskittyneet kansainväliseen kriisinhallintaan. Suomi on ainoita EU:n jäsenvaltioita, missä on pidetty kiinni itsenäisestä asevelvollisuuteen pohjaavasta maanpuolustuksesta.

Näiden tehtävien hoitamiseen tarvitaan riittävät resurssit. Puolustusvoimilta on viime vuosina leikattu huomattavasti. Tällä tiellä ei voida jatkaa. Puolustusvoimien määrärahat tarvitsevat tuntevan korotuksen, minkä lisäksi on turvattava tulevat materiaalihankinnat.

Puolustusvoimien ja varusmieskoulutuksen kustannuksia ja kansantaloudellisia vaikutuksia on kuitenkin tarkasteltava ennakkoluulottomasti sekä maanpuolustuksen että talouden näkökulmasta tehokkaampien ratkaisujen löytämiseksi. Huomioon tulee ottaa kaikki järjestelmään liittyvät johdannaisvaikutukset ja soaoptimointia tulee välttää.

Keskeiset tavoitteet

- **Käydään avoimempaa keskustelua asevelvollisuudesta.** Asevelvollisuuden mielekkyys ja asema tulee voida kyseenalaistaa ja järjestelmästä on käytävä avointa keskustelua. Puolustusvoimien tulee aiempaa avoimemmin esittää ratkaisuja asevelvollisuusjärjestelmän kipukohtiin.
- **Huomioidaan asevelvollisuuden kansantaloudellinen hinta.** Asevelvollisuuden kansantaloudellisia vaikutuksia tulee tutkia enemmän ja asevelvollisuuden viivästyneinä työurina aiheuttamat kansantaloudelliset kustannukset tulee kirjata osaksi turvallisuuspoliittista selontekoa. Uusia tapoja asevelvollisuuden paremmaksi yhteensovittamiseksi työuriin tulee aktiivisesti etsiä.
- **Asetetaan selkeä vastuuviranomainen asevelvollisuusjärjestelmän kokonaisuudelle.** Asetetaan selkeä asevelvollisuusjärjestelmän kokonaisuuden kehittämisestä vastaava vastuuviranomainen. Lisätään järjestelmän kehittämiseen tähtävää poikkihallinnollista yhteistyötä ja vältetään hallinnonalojen välistä osaoptimointia.
- **Turvataan maanpuolustuksen määrärahat.** Maanpuolustukseen tulee turvata sen tarvitsemat taloudelliset resurssit.
- **Turvataan asevelvollisuusjärjestelmälle sen tarvitsemat määrärahat.** Asevelvollisuuden kustannukset kansantaloudelle ovat suuret. Järjestelmän kehittämiseksi tulee täten turvata riittävät budjettimäärärahat. Riittävä budjettirahoitus on keskeinen asevelvollisuusjärjestelmän toimivuuden ja mielekkyyden kannalta.

II ASEVELVOLLISUUS OSANA ELÄMÄNPOLKUA

Tulevaisuuden kutsunnat

Tulevaisuuden asevelvollisuuden tulee vastata tehokkaasti yksilöiden, yhteiskunnan ja toisaalta yleisen turvallisuustilanteen asettamia odotuksia ja tavoitteita. Keskeisessä roolissa tähän pääsemiseksi on kutsuntajärjestelmän kokonaisvaltainen uudistaminen.

Naisten osuus varusmiespalveluksen suorittavista suomalaisista on edelleen hyvin matala. Osaltaan tähän ovat syynä puutteelliset tiedot asevelvollisuudesta ja palveluksen suorittamisesta. Siksi Varusmiesliitto esittää kutsuntojen laajentamista koko ikäluokkaa koskevaksi.

Lisäksi kutsuntojen uudistamisessa on kiinnitettävä huomiota yksilöllisen osaamisen ja kiinnostuksen huomioimiseen palveluspaikkaa ja -tehtävää määritettäessä. On sekä yksilön että Puolustusvoimien etu saattaa asevelvolliset suorittamaan motivoivia ja tarkoituksenmukaisia palvelustehtäviä.

Kutsuntojen lisäksi koko 16–17-vuotiasta ikäluokkaa lähestytään digitalisaation mahdollistamalla viestikanavilla kertomalla palveluksen fyysisistä ja henkisistä vaatimuksista sekä asevelvollisuuden ja varusmiespalveluksen tavoitteista ja turvallisuuspoliittisesta tarpeesta. Erityistä huomiota tulee kiinnittää naisten mahdollisuuden suorittaa vapaaehtoinen asepalvelus.

Tulevaisuuden palvelusajankohdat

Nykyisin palvelus päättyy valtaosalla palvelustaan suorittavista kesällä ennen juhannusta ja talvella ennen joulua. Kotiutumisaajat ovat epäedullisia etenkin syksyllä alkavien opintojen odottamisen näkökulmasta ja työsuhteiden katkonaisuuden takia. Nykyinen palvelusrytmi johtaa jopa useisiin välivuosiin. On sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta epäedullista, että nykytila aiheuttaa turhaa joutenoloa ja vaikeuksia kiinnittyä opiskelu- tai työelämään sekä ennen palvelusta että sen jälkeen.

Varusmiesliitto esittää, että saapumiseriä siirretään kahdella kuukaudella eteenpäin siten, että palvelukseen astuttaisiin maaliskuun ja syyskuun alkupuolilla. Kesän saapumiserä astuisi palvelukseen oppilaitosten uuden lukuvuoden kynnyksellä ja talven saapumiserä maaliskuun alussa. Vastaavasti kotiutuminen tapahtuisi elokuun lopussa ennen lukuvuosien alkua sekä helmikuun lopussa ennen mahdollisiin pääsykokeisiin valmistautumista. Uudistus myös mahdollistaisi laajemmin kesätöiden tekemisen.

Uudistuksella olisi merkittäviä positiivisia vaikutuksia sekä yksilön kannalta että yhteiskunnan kannalta muun muassa työurien pidentämisen näkökulmasta.

Osaamisen hyödyntäminen palveluksessa ja siviilissä

Nuoria on rohkaistava kertomaan omat erityisosaamisensa jo kutsunnoissa, jotta nuoret pystytään sijoittamaan motivoiviin, yksilölle ja Puolustusvoimille hyödyllisiin tehtäviin. Näitä tietoja on myös rohkaistava päivittämään aina palvelukseen astumiseen asti.

Ennen palvelukseen astumista tapahtuvaan Puolustusvoimien ja asevelvollisten väliseen viestintään on rakennettava nykyaikaiset välineet ja keskityttävä nykyistä enemmän. On sekä yksilön että yhteiskunnan etu, että palvelukseen astuvat tuntevat tulevat haasteet ja tehtävänsä mahdollisimman hyvin ja pystyvät tarjoamaan omaa erityisosaamistaan palveluspaikkansa käyttöön.

Palveluksen jälkeen varusmiespalveluksessa saatu osaaminen, tiedot ja taidot tunnustetaan ja validoidaan erilaisiin yhteiskunnallisiin osaamistodistuksiin. Esimerkiksi järjestyksenvalvojakortin ja hygieniapassin vaatima koulutus toteutuu lähes kokonaan tietyissä varusmiespalveluksen linjoissa, mutta asevelvolliselle niistä ei todistusta jää.

Palveluksen ja siviilielämän yhteensovittaminen

Varusmiespalveluksessa itsenäinen arki vaihtuu yhteisesti aikataulutettuun päivärytmiin, joka eroaa kurinalaisuudessaan useimpien nuorten siviilielämästä. Myös oman yksityisen reviiirin pieneneminen saattaa olla uusi kokemus, eikä palveluksen ja siviilielämän yhdistäminen aina ole helppoa.

Varus- ja siviilipalvelusmiehille tulee taata heidän tarvitsemansa tuki palveluksen ja siviilielämän yhteensovittamisessa. Henkilökohtaisten kriisitilanteiden käsittelyyn tulee olla tarjolla riittävä, ammattitaitoinen tuki ja palveluspaikalta tulee löytyä herkkyyttä tilannekohtaisen jouston käyttöön silloin, kun varus- tai siviilipalvelusmiehen henkilökohtainen tilanne sitä edellyttää.

Velvollisille suunnattava tuki ei voi loppua kasarmin porteille, vaan palveluspaikan tarjoaman tuen tavoitteena tulee olla varus- ja siviilipalvelusmiesten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin takaaminen. Näin jo siksi, että varus- ja siviilipalvelusmiehet eivät ole uuden ja haasteellisen elämäntilanteen edessä lähtökohtaisesti vapaaehtoisesti, vaan suorittamassa heille asetettua velvollisuutta.

Palveluksen aikana palvelustaan suorittaville on taattava muun muassa riittävät mahdollisuudet valmistautua ja osallistua pääsykokeisiin. Väliuodet ennen ja jälkeen palvelusta lisäävät palveluksesta aiheutuvia kustannuksia sekä yksilöille että kansantaloudelle.

Varusmiespalvelusta suorittaville on taattava mahdollisuudet käyttää äänioikeutta valtiollisissa ja kunnallisissa vaaleissa ja kansanäänestyksissä. Palveluksen suorittaminen ei saa missään tapauksessa olla este kansalaisoikeuksien toteuttamiselle.

Keskeiset tavoitteet

- **Laajennetaan kutsunnat koskemaan koko ikäluokkaa.** Kehitetään kutsuntajärjestelmää siten, että siviilioosaaminen hyödynnetään aiempaa paremmin palveluspaikkaa ja -tehtävää määrätessä.
- **Lisätään yhteydenpitoa asevelvollisiin jo ennen palvelukseen astumista.** Jokaisen asevelvollisen tulee ennen varus- tai siviilipalvelukseen astumista olla tietoinen palveluksensa sisällöstä ja tulevista haasteista. Varus- ja siviilipalvelusmiehiä tulee tukea siviilielämänsä suunnittelussa.
- **Parannetaan palveluksen aikana hankitun osaamisen hyödyntämistä ja hyväksiluettavuutta jatko-opinnoissa ja työelämässä.** Tämä voidaan toteuttaa kehittämällä palveluksen aikana kertyneen osaamisen todistustenantoa.
- **Turvataan varus- ja siviilipalvelusmiehille riittävät opinto- ja uraohjauspalvelut.** Varus- ja siviilipalvelusmiehille tarjottavia opinto- ja uraohjauspalveluita tulee lisätä ja niille tulee ohjata riittävät resurssit. Palveluksen haitalliset vaikutukset velvollisen työuraan ja opintoihin tulee pyrkiä minimoimaan ammattimaisilla ja riittäväillä ohjauspalveluilla.

- **Aikaistetaan korkeakoulujen pääsykokeiden ajankohtaa laajamittaisemmin toukokuulle.** Pääsykokeet kesäkuussa ovat ongelmallisia varusmiesten näkökulmasta loppusotaharjoitusten ollessa käynnissä.
- **Siirrytään kohti järjestelmää, jossa valtaosa korkeakoulu- ja ammatillisista opinnoista on mahdollista aloittaa sekä keväällä että syksyllä.** Varus- ja siviilipalvelusten ympärille jääviä kokonais- tai puolikkaita väli vuosia voidaan karsia kehittämällä mahdollisuuksia aloittaa opinnot sekä keväällä että syksyllä.
- **Taataan varusmiehille mahdollisuus päästä komennukselle kahteen pääsykokeeseen keväällä.** Vähintään kahteen koulutusvaihtoehtoon hakeminen on edellytyksenä muun muassa työmarkkinatuen saamiselle kotiutumisen jälkeen.
- **Tuetaan pääsykokeisiin valmistautumista palveluksen aikana.** Jokaiseen varuskuntaan tulee saada tarjolle hiljaista opiskelutilaa pääsykokeisiin valmistautumista ja muuta opiskelua varten. Pidennettyjä iltavapaita tai harjoitusvapaita tulee myöntää pääsykokeisiin valmistautuville tai opintoja suorittaville.
- **Huomioidaan varus- tai siviilipalvelusta suorittavien yrittäjien erityisasema.** Tarjotaan varus- tai siviilipalvelustaan suorittaville yrittäjille heidän tarvitseman poikkeuksellinen jousto. Varmistetaan, että varus- tai siviilipalveluksesta ei aiheudu yrittäjän toimeentulolle kohtuutonta haittaa. Taataan yrittäjille heidän tarvitsemansa ammattimainen tuki elämäntilanteensa suunnitteluun.
- **Turvataan palvelustaan suorittavien demokraattiset kansalaisoikeudet.** Taataan varusmiehille mahdollisuus äänestää presidentin-, eduskunta-, kunnallis- ja europarlamenttivaaleissa sekä valtiollisissa ja kunnallisissa kansanäänestyksissä.

III ASEVELVOLLISUUDEN KUSTANNUKSET

Asevelvollisuuden taakka kansantaloudelle

Asevelvollisuudesta syntyvät kustannukset eivät rajoitu pelkästään puolustusbudjettiin. Menetettynä työ- ja opiskeluaikana kustannukset nousevat sekä yksilölle että kansantaloudelle kokonaisuudessaan moninkertaiseksi suoraan budjettivaikutukseen verrattuna.

Asevelvollisten toimeentulo

Varus- ja siviilipalvelusmiesten toimeentuloa tarkasteltaessa kiistattomana tavoitteena tulisi olla, että asevelvollisuuden suorittaminen ei saa missään tilanteissa aiheuttaa yksilölle taloudellista taakkaa.

Asevelvollisten saamien taloudellisten tukien määrä ja velvollisuuttaan suorittavien taloudellinen asema ovat kuitenkin jo pitkään laahanneet yleisen tulo- ja kustannustason perässä. Verrattuna esimerkiksi opiskelijoihin, työttömiin, eläkeläisiin ja jopa vankeihin, päivärahat ovat pienet ja riittämättömät.

Nykytilanne ajaa osan asevelvollisista vanhempiensa lompakolle. Jotkut taas joutuvat elämään aiempien säästöjensä varassa. Kaikilla ei kuitenkaan näitä vaihtoehtoja ole ja osa velkaantuu pahasti. Erityisen huonossa asemassa ovat omallaan asuvat ja perheelliset asevelvolliset.

Tasa-arvolain mukaisesti varusmiehille on maksettava siviilipalveluspalvelusvelvollisten tapaan ruokarahaa jokaista loma- ja viikonloppuvapaapäivää kohden, koska varusmiehet eivät tällöin syö varuskunnan muonituskeskuksessa. Samoin siviilipalvelusvelvollisten viikonloppuruokarahan tulee käsittää jokainen viikonloppu paikkakunnasta huolimatta.

Asevelvollisuuden kustannusten jakautuminen

Asevelvollisuuden kustannukset jakautuvat pääasiassa kolmannekselle väestöstä – asevelvollisuuden suorittaville ja suorittaneille, pääasiassa miespuoliselle väestölle. Tilannetta ei voida pitää oikeudenmukaisena.

Asevelvollisuuden kustannusten jakautumiseksi on pidettävä huolta sekä palveluksen aikaisesta toimeentulosta että korvattava menetettynä työ- ja opiskeluaikaa tulonjaolla. Asevelvollisuutensa

suorittaneille tulee antaa määräaikainen veroetu vastineeksi yhteiskunnan eteen suoritetusta palveluksesta. Varusmiesliitto esittää, että käyttöön otetaan maanpuolustusverovähennys.

Keskeiset tavoitteet

- **Kehitetään sotilasavustusta kattamaan yksinasuvan palvelustaan suorittavan asumiskulut kokonaisuudessaan.** Sotilasavustukseen tulee sisällyttää muun muassa kotivakuutuksen korvaaminen. Lisäksi puretaan kannustinloukkuja asettamalla sotilasavustukseen opintotuen kanssa yhdenmukaiset tulorajat.
- **Siirrytään portaattomaan opintotukea vastaavaan päivärahamalliin.** Jokaiselle varus- ja siviilipalvelustaan suorittavalle on maksettava vähintään opintotuen perusosan suuruista päivärahaa.
- **Yhdenmukaistetaan ruokarahakäytännöt.** Kaikille asevelvollisuuttaan suorittaville on maksettava ruokarahaa jokaista loma- ja viikonloppuvapaapäivää kohden.
- **Laajennetaan eläkkeenkarttumisen koskemaan myös varusmies- ja siviilipalvelustaan suorittavia.** Eläkettä tulisi karttua palvelusajalta vähintään saman verran kuin korkeakoulututkintoon johtavista opinnoista vastaavalta ajalta.
- **Sotilasavustukseen asetetaan tuloraja opintotuen tapaan.** Nykyisin jokainen varusmiehen työnteolla ansaitsema euro vähentää eurolla saatua sotilasavustusta. Käytännössä varusmiehen ansiotuloja verotetaan siis 100-prosenttisesti. Pienet sivutulot salliva tulorajajärjestelmä mahdollistaisi lisätienestit viikonloppuvapailla ja lomilla.
- **Sotilasavustuksen asumisavustus maksetaan asevelvolliselle tuloista riippumatta.** Asumisavustuksen on taattava jokaiselle vuokraa ja vastiketta palveluksen aikana maksavalle. Asumisavustuksen tulee kattaa vuokra-asunnon, asumisoikeusasunnon tai omistusasunnon todelliset asumismenot sisältäen kotivakuutuksen, autopaikkamaksut ja kiinteistöveron.
- **Otetaan käyttöön maanpuolustusvähennys.** Ansiotuloverosta tehtävä maanpuolustusvähennys myönnettäisiin 10 vuodeksi palveluksen päättymisestä eteenpäin kaikille varusmies- tai siviilipalveluksen suorittaneille.

IV ASEVELVOLLISTEN KOHTELU

Varusmiesten kuuleminen ja paikallinen edunvalvonta

Varusmiesten kuuleminen ja paikallisen edunvalvonta jäsenyivät nykyisin hyvin pitkälti Puolustusvoimien varusmiestoimikuntien varaan. On äärimmäisen tärkeää, että niille taataan riittävät toimintaedellytykset edunvalvonnallisen tehtävän hoitamiseen.

Varusmiestoimikuntien rooliksi ei saa muodostua pelkästään vapaa-ajantoiminnan pyörittäminen. Varusmiestoimikuntien on pystyttävä ottamaan kantaa yksittäisen varusmiehen oikeuksiin ja asemaan.

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi varusmiestoimikuntien toimintaedellytyksiä on lisättävä ja kehitettävä. Varusmiestoimikunnille on taattava riittävä toimintavapaus ja tarvittavat henkilö- ja talousresurssit sekä järjestettävä riittävä ja laadukasta koulutusta, jotta hyvät käytännöt rakentuisivat normeiksi kaikkiin varuskuntiin.

Varusmiesten oikeudellinen asema

Varusmiesten oikeudellinen asema poikkeaa muiden kansalaisten oikeudellisesta asemasta. Tästä syystä sen varmistamiseen, että varusmiehet ovat tietoisia omasta asemastaan ja omista oikeuksistaan, tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Varusmiehillä tulee olla saatavilla asiantuntevaa ja puolueetonta oikeudellista neuvontaa ja oikeusvaltiossa edellytetyt riittävät muutoksenhakukeinot niihin kurinpidollisiin päätöksiin, joita heihin kohdistetaan. Varusmiesten tulee olla tietoisia oikeuksistaan ja heille tulee taata tosiasialliset mahdollisuudet niiden valvomiseen.

Kurinpitoimenettelyissä on taattava palvelustaan suorittavien yhdenvertaisuus. Joukko-osastojen sisällä on painotettava tasapuolisuuteen ja toimintaohjeiden yksimittaisuuteen eri yksiköiden välillä. Jokaiseen joukko-osastoon on perustettava itsesäätelyelin yhdenmukaistamaan ja käsittelemään kaikki joukko-osaston rangaistuskäytännöt ja -tapaukset.

Simputus ja koulutuskulttuurin ongelmat

Yksikään varusmies ei saa joutua palveluksen aikana esimiehensä simputtamiseksi. Esille tuleviin simputustapauksiin tulee reagoida nopeasti ja asian vaatimalla vakavuudella. Simputukselle tulee olla kaikissa tapauksissa nollatoleranssi ja sen kitkemiseen tulee pyrkiä aktiivisella simputuksenvastaisella työllä.

Puolustusvoimien koulutuskulttuurissa on tapahtunut 2000-luvulla huomattavaa kehitystä. Silti vahingollisia perinteitä ja toimintatapoja esiintyy edelleen. Nämä toimintatavat tulee kitkeä nopeasti ja tehokkaasti.

Alokkaille on varusmiesten oikeuksia käsittelevillä oppitunneilla tehtävä selväksi, missä menee simputuksen ja asiallisen koulutuksen raja. Lisäksi erityisesti johtajakoulutuksessa oleville varusmiehille on seikkaperäisesti selvitettävä simputukseksi laskettava toiminta.

Keskeiset tavoitteet

- **Turvataan varusmiestoimikunnille riittävät henkilöresurssit.** Jokaista 500 varusmiestä kohti on oltava vähintään yksi täysipäiväinen toimihenkilö suorittamassa palvelusta varusmiestoimikunnassa, kuitenkin niin, että jokaisessa varusmiestoimikunnassa on vähintään kaksi (2) täysipäiväistä toimihenkilöä. Useamman varuskunnan joukko-osastoissa jokaisessa varuskunnassa on oltava yksi (1) täysipäiväinen toimihenkilö.
- **Taataan varusmiestoimikunnille niiden tarvitsevat työvälineet.** VMTK- toimihenkilöille on annettava riittävät resurssit ja nykyaikaiset työvälineet toteuttaa varusmiesten edunvalvontaa ja palvelusolosuhteiden kehittämistä. Näihin kuuluvat mm. riittävät edunvalvonnan määrärahat, ajan tasalla olevat tietotekniset työvälineet sekä itsenäisen työskentelyn mahdollistavat tilat.
- **Turvataan varusmiestoimikunnan mahdollisuudet saada tehtäviensä hoitamiseksi tarpeelliset tiedot.** VMTK -toimihenkilöiden tulee päästä komentajan pitämiin komppanioiden päälliköiden viikkopuhutteluihin. Näin myös palkattu henkilökunta olisi tietoisempi VMTK:n toiminnasta ja olemassaolosta.
- **Turvataan varusmiestoimikuntien valtakunnalliselle sihteeristölle ja pääsihteerille riittävät toimintaedellytykset.** Sihteeristön ja pääsihteerille on oltava tarpeen mukaan mahdollisuus kokoontua sekä matkustaa joukko-osastoihin.
- **Tehostetaan VMTK-normin seurantaa.** VMTK-toiminnasta annettavan normin seuranta tulee tehostaa ja pääesikuntaan sekä Varusmiesliittoon on toimitettava puolivuositain toimikuntien vaihtuessa selvitys toiminnasta ja sen laadusta.
- **Parannetaan varusmiesten tietoisuutta oikeudellisesta asemastaan ja oikeuksistaan.** Varusmiesten oikeuksista ja velvollisuuksista on tiedotettava jatkossa paremmin. Lyhyet oppitunnit palveluksen alkupuolella eivät riitä, vaan varuskunnista on löydettävä hyvin esillä olevaa tietoa varusmiesten oikeuksista sekä palveluspaikassa että sen ulkopuolella.
- **Kehitetään esitutkintamenettelyä.** Esitutkinta-menettelyä tulee kehittää edelleen, ja varusmiehille tulee paremmin tehdä selväksi heidän oikeutensa tutkinnan aikana. Puutteellisesti suoritetuissa esitutkinnoissa ja vajavaisin tiedoin annetuissa tuomioissa tulee viipymättä kouluttaa tutkintatehtävissä toimivia henkilökunnan jäseniä uudelleen.
- **Taataan varusmiehille heidän tarvitsemansa oikeudellinen neuvonta.** Tehdään kattava selvitys varusmiesten oikeudellisen neuvonnan tasosta ja tosiasiallisesta saatavuudesta sekä korjataan selvityksessä esille nousseet ongelmat.

V ASEVELVOLLISTEN PALVELUSOLOSUHTEET

Palvelusturvallisuus

Palvelusturvallisuuden takaaminen on Puolustusvoimien keskeisimpiä velvollisuuksia palvelustaan suorittavia kohtaan.

Kaikki moottoriajoneuvoihin liittyvä koulutus tulee tapahtua vain, mikäli kouluttaja ja koulutettavat on saanut riittävän määrän lepoa.

Lisäksi liitto vaatii ehdotonta nollatoleranssia alkoholikäyttäytymiseen koulustehtävissä niin varusmiehiltä, kertaajilta kuin kouluttajiltakin. Huumeseulontoja tulee lisätä erityisesti lääkinnällisiin tehtäviin ja muihin erityistä tarkkuutta vaativiin tehtäviin osallistuville varusmiehille.

Majoitus- ja muonitusolosuhteet

Taataan jokaiselle palvelusta suorittavalle sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysohjeen vaatimukset täyttävät majoitusolosuhteet vuoteen 2020 mennessä. Varusmiehen palveluksen keskeydyttyä hengitystieongelmista johtuen hänen majoituskasarminsa tutkitaan viipymättä ja havaitut ongelmat korjataan.

Luovutaan majoituskasarmien sähkölaitelupajärjestelmästä. Jokaisella varusmiehellä tulee olla oikeus tuoda kasarmille kaappitilan sallimissa rajoissa esimerkiksi kannettavia tietokoneita, radioita ja musiikkisoittimia.

Taataan riittävä hygieniataso liinavaatteissa, vaatetuksessa ja muussa varustuksessa. Jokaisella varusmiehellä tulee olla oikeus vähintään yhteen varusvaihtoon viikossa. Koulutuksessa käytettävien varusteiden on oltava asianmukaisesti huollettuja.

Taataan varusmiehille riittävän monipuolinen ruokavalio. Muonituksessa otetaan huomioon eettisen vakaumuksen ja allergioiden mukainen ruokavalio sekä kasarmilla että maastoharjoituksissa.

Lomamatkat

Varusmiesten lomamatkajärjestelmää tulee kehittää yhdenmukaisempaan ja yhdenvertaisempaan suuntaan. Lomamatkajärjestelmällä ja siihen liittyvillä matka-ajan pidennyksillä on taattava varusmiehille riittävä mahdollisuus lepoon ja vapaa-aikaan.

Keskeiset tavoitteet

- **Taataan jokaiselle palvelusta suorittavalle sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysohjeen vaatimukset täyttävät majoitusolosuhteet.** Varusmiehen palveluksen keskeydyttyä hengitystieongelmista johtuen hänen majoituskasarminsa tutkitaan viipymättä ja havaitut ongelmat korjataan.
- **Luovutaan majoituskasarmien sähkölaitelupajärjestelmästä.** Jokaisella varusmiehellä tulee olla oikeus tuoda kasarmille kaappitilan sallimissa rajoissa esimerkiksi kannettavia tietokoneita, radioita ja musiikkisoittimia.
- **Taataan riittävä hygieniataso liinavaatteissa, vaatetuksessa ja muussa varustuksessa.** Jokaisella varusmiehellä tulee olla oikeus vähintään yhteen varusvaihtoon viikossa. Koulutuksessa käytettävien varusteiden on oltava asianmukaisesti huollettuja.
- **Taataan varusmiehille riittävän monipuolinen ruokavalio.** Muonituksessa otetaan huomioon eettisen vakaumuksen ja allergioiden mukainen ruokavalio sekä kasarmilla että maastoharjoituksissa.
- **Kehitetään matka-ajanpidennysjärjestelmää (MAP) yhdenmukaiseen ja yhdenvertaiseen suuntaan.** Järjestelmän tulee taata valtakunnallisesti tietyt pääperiaatteet ja lomalle vähimmäispituuden.
- **Kehitetään lomakuljetusjärjestelmää ensisijaisesti joukko-osastojen järjestämien lomakuljetuksiin perustuen.** Rautatieliikenteessä taataan vapaa matkustusoikeus ja mahdollisuus paikkalipun lunastamiseen veloitusetta. Mahdollistetaan kuitenkin jatkossakin matkustaminen myös kaupallisella linja-autoliikenteellä ja omilla henkilöautoilla.

